

Natuurtoets Hoeven Zuid

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

projectnummer 0482403.100
revisie 03
2 september 2024

Natuurtoets Hoeven Zuid

projectnummer 0482403.100

revisie 03

2 september 2024

Auteur(s)

J. Peereboom

Opdrachtgever

Gemeente Halderberge

Postbus 5

4730 AA OUDENBOSCH

Gecontroleerd

A.L.G. van der Linden

datum

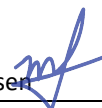
2 september 2024

beschrijving

Definitief

vrijgave

M. Franssen

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding & planvoornemen	4
1.2	Doel	5
1.3	Leeswijzer	5
2	Effectbeschrijving en -beoordeling	6
2.1	Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek	6
2.2	Effectbepaling voornemen	7
2.3	Soortbescherming	7
2.3.1	Afbakening relevante soortgroepen	7
2.3.2	Vogels	7
2.3.3	Zoogdieren – vleermuizen	15
2.3.4	Zoogdieren – overige zoogdieren	17
2.3.5	Amfibieën	20
2.3.6	Insecten	21
2.3.7	Zorgplicht	22
2.4	Natura 2000	22
2.5	NNB (Natuurnetwerk Brabant)	23
2.6	Overig provinciaal beleid Noord-Brabant	24
2.6.1	Rust en foerageergebieden voor ganzen en smienten	24
2.6.2	Groenblauwe mantel	25
2.7	Beschermde houtopstanden Ow	25
2.8	Kansen voor natuurwaarden in het plangebied	25
3	Conclusie & advies	27
3.1	Soortbescherming	27
3.1.1	Zorgplicht	28
3.2	Natura 2000	28
3.3	NNB	28
3.4	Overig provinciaal beleid Noord-Brabant	29
3.5	Beschermde houtopstanden Ow	29
3.6	Kansen voor natuurwaarden in het plangebied	29
	Literatuurlijst	30
	Bijlage 1 Wettelijk kader	31
	Bijlage 2 Methodiek natuurtoets	38

1 Inleiding

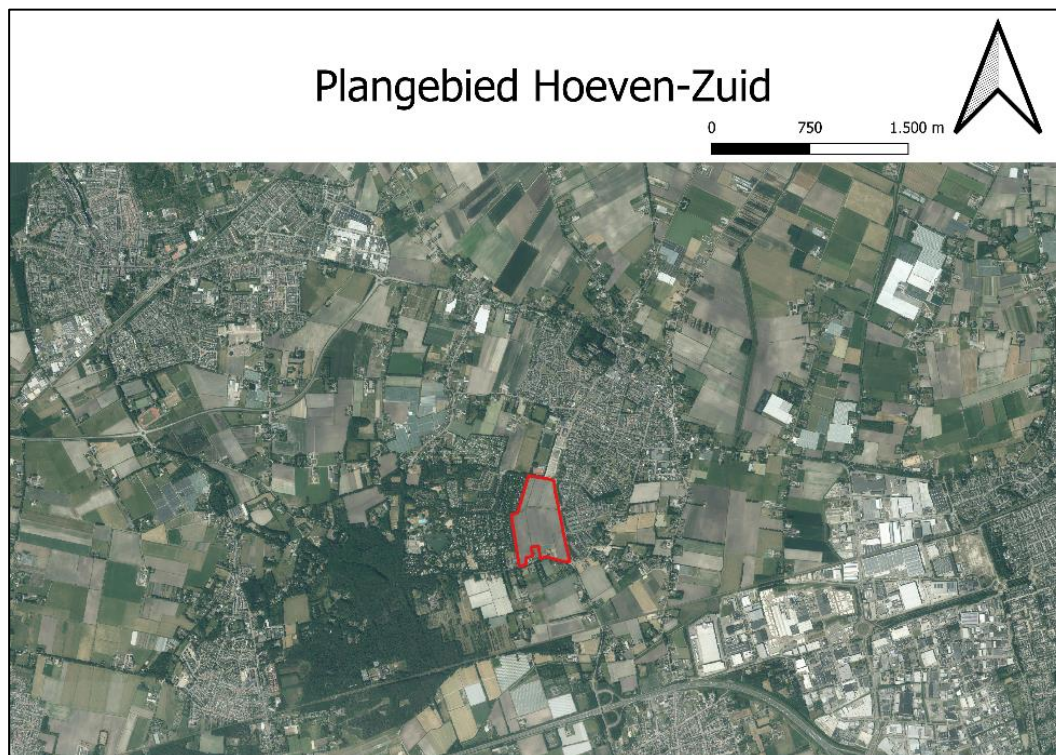
1.1 Aanleiding & planvoornemen

Gemeente Halderberge is voornemens om tussen de 200 en 300 woningen te realiseren in Hoeven Zuid. De woningtypen en bouwlagen worden in een later stadium bepaald, maar de verwachting is dat het voornamelijk gaat om woningen en langs de invalswegen appartementen te realiseren. Het plangebied ligt aan de zuidwestelijke kant van het dorp Hoeven, tussen de Haspelstraat, Bovendonksestraat en Bovenstraat (gemeente Halderberge, Provincie Noord-Brabant).

Het plan bevindt zich in een verkennende fase, er zijn nog geen inrichtingsplannen of ontwerpen van het voornemen gemaakt. Hierdoor is het uitgangspunt van deze natuurtoets dat alle binnen het plangebied aanwezige elementen worden vernietigd. Uitgezonderd geldt het erf van de woning Bovenstraat 88, perceelnummer 2559, wat onderdeel van het plangebied vormt maar waar geen werkzaamheden worden uitgevoerd. Ook worden geen aanpassingen aan de woning verricht.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of het voornemen effect heeft op beschermde soorten, beschermde gebieden of beschermde houtopstanden (Omgevingswet, Ow), Natuurnetwerk Brabant (NNB) en overig (provinciaal) beleid). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurwaarden (soorten, gebieden en/of houtopstanden). Er is daarom inzicht gewenst in de aanwezige beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten die op deze beschermde natuurwaarden kunnen optreden door de ontwikkeling. Dit wordt verkend in deze natuurtoets. Daarnaast worden kansen voor het verbeteren van natuurwaarden genoemd.

In de figuren 1.1 en 1.2 is de ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.1 Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van de omgeving. Bron ondergrond: Qgis, 2023.

Figuur 1.2 Gedetailleerde ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron ondergrond: Qgis, 2023

1.2 Doel

Het doel van de natuurtoets is om een goed eerste beeld te krijgen van de (beschermde) natuurwaarden die in het plangebied en de (directe) omgeving aanwezig (kunnen) zijn. Dit gebeurt door het uitvoeren van een bureaustudie en oriënterend terreinbezoek. Op basis hiervan wordt getoetst of in het kader van de Ow als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling negatieve effecten kunnen optreden. Daarnaast wordt ingegaan op de eventuele vervolgstappen die noodzakelijk zijn.

1.3 Leeswijzer

De natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1 beschrijft de aanleiding van de natuurtoets en voorgenomen ontwikkeling;
- Hoofdstuk 2 beschrijft het gebied en toetst de (in de omgeving) aanwezige beschermde soorten, beschermde gebieden en beschermde houtopstanden aan de natuurwetgeving en overige beleidskaders. Tevens wordt hier kort aandacht besteed aan kansen voor de natuur;
- Hoofdstuk 3 bevat de conclusies en advies over de te nemen vervolgstappen.

In bijlage 1 wordt het wettelijk kader beschreven. In bijlage 2 wordt de methodiek van voorliggende natuurtoets beschreven.

2 Effectbeschrijving en -beoordeling

In paragraaf 2.1 wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 2.2 de effectbepaling van het plan gegeven. In paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 wordt respectievelijk ingegaan op de aanwezigheid van en toetsing aan de Ow van beschermde soorten, Natura 2000-gebieden, NNB, overig provinciaal beleid van. In paragraaf 2.8 worden kansen voor het verhogen van de natuurwaarden in het plangebied uiteengezet.

Indien blijkt dat een onderdeel van paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 niet relevant is voor voorliggend planvoornemen, vindt er geen toetsing van het voornemen aan de Ow (of ander relevant beleidskader) van dat onderdeel plaats.

2.1 Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek

Op 15 februari 2023 is vanaf circa 09:00 uur een oriënterend terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij bewolkt weer met een temperatuur van circa 6 °C. Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet geïnspecteerd.

Het plangebied betreft agrarische percelen, waarvan het grootste deel is omgeploegd. In het noordelijk centrale deel van het gebied, op perceel 2558 en grenzend aan perceel 798, is struikgewas (hierna verder benoemd als 'houtwal') aanwezig. Dit is zodanig geplant als perceelbegrenzing dat van noord naar zuid gaat. Rondom en in het plangebied zijn ook watergangen aanwezig, die voedselrijk zijn. Er zijn geen bomen binnen het plangebied aanwezig.

In figuur 2.1 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 2.1 Impressie van het plangebied

2.2 Effectbepaling voornemen

Omdat het project zich in een voortraject bevindt, is het niet duidelijk welke activiteiten er worden uitgevoerd en in welke periode wordt gewerkt. Hierdoor is onbekend welke effecten er zijn. Om deze reden wordt van een worst-case scenario uitgegaan, waarbij wordt aangenomen dat alle binnen het plangebied aanwezige elementen worden vernietigd.

2.3 Soortbescherming

In de onderstaande paragrafen worden per soortgroep de resultaten van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek beschreven. Indien soortgroepen op basis van het oriënterend terreinbezoek op voorhand kunnen worden uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop, zijn deze soortgroepen vermeld in paragraaf 2.3.1. Op basis van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek wordt ingegaan op de mogelijk effecten die als gevolg van het planvoornemen op mogelijk aanwezige beschermde soorten kunnen optreden. Indien negatieve effecten op beschermde soorten niet zijn uit te sluiten, wordt geadviseerd over de te nemen vervolgstappen.

2.3.1 Afbakening relevante soortgroepen

Op basis van de bureaustudie en het verkennend terreinbezoek kan de aanwezigheid van meerdere soortgroepen worden uitgesloten. Gezien de afwezigheid van geschikt open (voortplantings) water in de directe omgeving van het plangebied én het bekende verspreidingsgebied kan de aanwezigheid van beschermde vissen, reptielen, kreeftachtigen en weekdieren in het plangebied worden uitgesloten. Aanwezigheid van de overige soortgroepen kan niet op voorhand worden uitgesloten. Deze soortgroepen worden in de hiernavolgende paragrafen nader beschouwd.

2.3.2 Vogels

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.1. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 2,5 km) (NDFF, 2018-2023).

Soort	Categorie
Buizerd	4
Gierzwaluw	2
Huismus	2
Roek	2
Steenuil	1

Buizerd

Buizerds zijn te vinden in uitgestrekte bossen afgewisseld met heide, boerenland, moerasbossen, duinvalleien met struweel en bosjes in steden. Een buizerd bouwt een groot nest in de kruin van een boom, maar kan ook gebruik maken van nesten van zwarte kraaien of andere roofvogels. Buizerds foerageren in cultureel gebied op kleine zoogdieren, regenwormen, kevers, amfibieën, jonge vogels en aas (Vogelbescherming, z.d.a). Tijdens het terreinbezoek zijn drie zwarte kraaiennesten buiten het plangebied waargenomen. Buizerd staan erom bekend dat zij kunnen broeden in de nesten van zwarte kraaien. Hierdoor kan niet worden uitgesloten dat de betreffende nesten worden gebruikt door de buizerd, het is noodzakelijk om nader onderzoek uit te voeren. In het onderstaande tekstkader is beschreven hoe onderzoek uitgevoerd dient te worden. De locaties van de zwarte kraaiennesten zijn weergegeven in Figuur 2.9, foto's van de nesten in Figuur 2.10, Figuur 2.11 en Figuur 2.12.

Andere jaarrond beschermde nesten in bomen

Er zijn ook andere vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten die gebruik maken van zwarte kraaiennesten, zoals de ransuil en de boomvalk. Ook voor deze soorten kan niet worden uitgesloten dat zij gebruik maken van

de betreffende nesten, ook voor deze soorten is het noodzakelijk om nader onderzoek uit te voeren. In het onderstaande tekstkader is beschreven hoe onderzoek uitgevoerd dient te worden.

Nader onderzoek jaarrond beschermde nesten

Nader onderzoek naar jaarrond beschermde roofvogelnesten en het functionele leefgebied van de buizerd bestaat uit 4 gerichte terreinbezoeken in de periode maart tot en met half mei (met een minimale periode van 10 dagen tussen de bezoeken) (BIJ12, 2017). Overigens kan het daadwerkelijke broeden van de buizerd plaatsvinden van half maart tot en met augustus, maar het exacte moment is afhankelijk van onder andere de weersomstandigheden en kan per broedpaar verschillen. Om ook te voldoen aan de broedperiodes van de boomvalk en de ransuil, wordt het aanbevolen om minimaal 4 gerichte terreinbezoeken uit te voeren, waarvan twee tussen half maart en april (ransuil) en twee tussen mei en juni (boomvalk).

Gierzwaluw

De gierzwaluw foerageert boven dorpen en steden. Hier vangen zij insecten in de lucht. Gierzwaluwen hebben hun nest in en om gebouwen (Vogelbescherming, z.d.b). De bebouwing van de woning aan de Bovenstraat 88 wordt niet aangepast, waardoor effecten op nesten van de gierzwaluw zijn uitgesloten.

Huismus

Huismussen broeden in kolonieverband in nesten onder dakpannen, in gaten en kieren van gebouwen en mussenkasten. Huismussen voeden zich met zaden, granen, insecten, bloemknoppen, brood, bessen, pinda's en vetbollen (Vogelbescherming, z.d.c). Ook zijn huismussen afhankelijk van jaarrond groene vegetatie voor dekking en verblijfplaatsen. De woning aan de Bovenstraat 88 wordt niet aangepast, noch is er jaarrond groene vegetatie aanwezig vlakbij voor huismussen geschikte bebouwing. De aanwezigheid van essentiële elementen voor de huismus zijn uitgesloten.

Roek

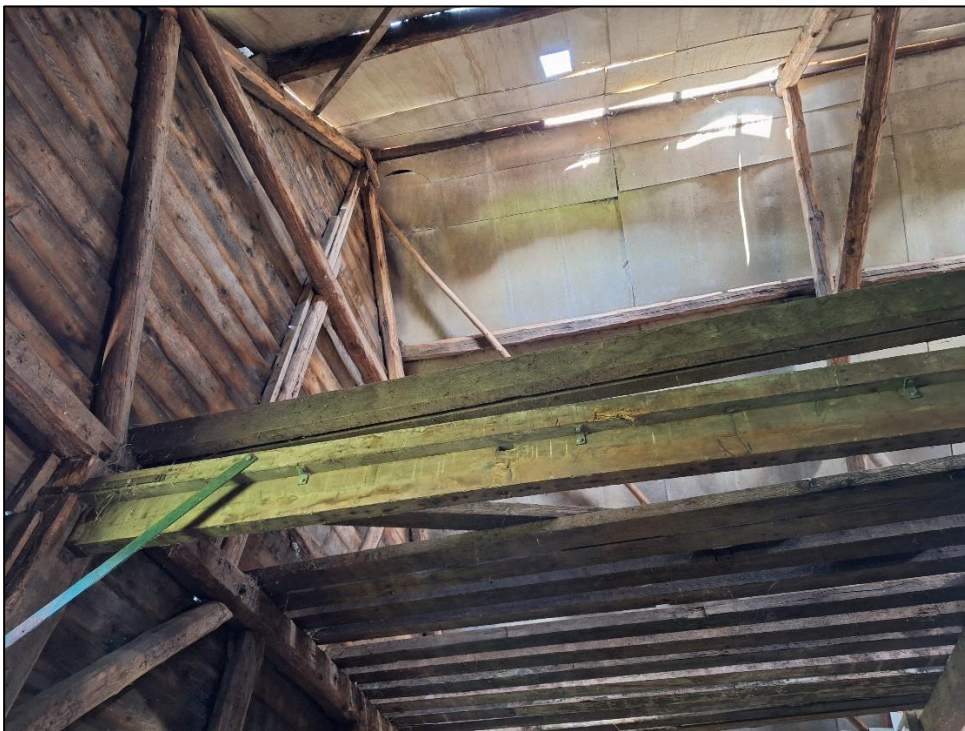
Roeken zijn koloniebroeders en een kolonie roeken kan soms wel bestaan uit 1000 roeken. Ze maken nesten in toppen van hoge bomen. Ze zoeken naar graslanden in de buurt naar voedsel. Roeken eten ongewervelde bodemdieren, aas, zaaigoed en eetbaar menselijk afval (Vogelbescherming, z.d.d). Tijdens het terreinbezoek zijn er geen nesten van roeken waargenomen, noch zijn er indicaties van de bouw van nesten door roeken. De aanwezigheid van nesten van roeken is uitgesloten.

Steenuil

Steenuilen leven in kleinschalige cultuurlandschappen met variatie aan houtwallen, heggen, weitjes en knoestige bomen. In grotere landbouwgebieden is de steenuil afhankelijk van erven en boerderijen. Een steenuil broedt in allerlei natuurlijke holtes, maar ook in hoeken of nissen in gebouwen of schuren en in speciale nestkasten (Vogelbescherming, z.d.e). Het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit intensief onderhouden agrarische landbouwgrond dat nauwelijks enige vorm van dekking biedt, noch voldoende potentiële prooidieren zoals muizen bevat voor een jaarronde aanwezigheid van de steenuil. Door het gebrek aan geschikt jaarrond biotoop binnen het plangebied is de aanwezigheid van leefgebied van de steenuil uitgesloten. De dichtstbijzijnde waarneming van de steenuil is op een afstand van circa 1,6 kilometer (NDFF, 2018), aan de andere kant van Hoeven. Deze afstand is ver buiten het bereik van het territorium van de steenuil. Voor de zekerheid is op 21 augustus 2024 een controle uitgevoerd in de stal van de Bovenstraat 88, zie Figuur 2.2 tot en met Figuur 2.8. Hierbij zijn geen sporen van uilen aangetroffen, alleen van duiven. De aanwezigheid van zowel nesten als roestplekken van uilen zijn uitgesloten. Potentiële nestlocaties zijn alleen (mogelijk) aanwezig ten zuiden van het plangebied, de Bovenstraat, waar ook geschikter leefgebied aanwezig is. Effecten op de steenuil zijn uitgesloten.

Figuur 2.2 Stal van de Bovenstraat 88 (foto 1)

Figuur 2.3 Stal van de Bovenstraat 88 (foto 2)

Figuur 2.4 Stal van de Bovenstraat 88 (foto 3)

Figuur 2.5 Stal van de Bovenstraat 88 (foto 4)

Figuur 2.6 Stal van de Bovenstraat 88 (foto 5)

Figuur 2.7 Stal van de Bovenstraat 88 (foto 6)

Figuur 2.8 Stal van de Bovenstraat 88 (foto 7)

Figuur 2.9 De locaties van de nesten. Bron ondergrond: Qgis, 2023

Figuur 2.10 Het eerste waargenomen nest (meest noordelijk)

Figuur 2.11 Het tweede waargenomen nest (middelste)

Figuur 2.12 Het derde waargenomen nest (meest zuidelijk)

Soorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest (categorie 5)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.2. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 2,5 km) die in het NDFF door derden zijn ingevoerd (NDFF, 2018-2023).

Soort	Categorie
Blauwe reiger	5
Boerenwaluw	5
Boomklever	5
Boomkruiper	5
Bosuil	5
Ekster	5
Grauwe vliegenvanger	5
Groene specht	5
Grote bonte specht	5
Huiswaluw	5
Koolmees	5
Oeverwaluw	5
Pimpelmees	5
Spreeuw	5
Torenavk	5
Zwarte kraai	5
Zwarte roodstaart	5
Zwarte specht	5

Tijdens het terreinbezoek zijn drie nesten van de zwarte kraai buiten het plangebied waargenomen. Indien deze nesten ongeschikt raken door het voornemen, zijn er buiten het plangebied ruim voldoende alternatieve nestlocaties aanwezig voor de zwarte kraai. Hierdoor vallen de nesten van de zwarte kraai onder de bescherming van algemene broedvogels. Voor de overige soorten is geen nestgelegenheid beschikbaar binnen het plangebied.

Algemene broedvogels

Tijdens het terreinbezoek zijn enkele algemene broedvogels waargenomen (o.a. de houtduif, gaai en de roodborst). In het plangebied is een houtwal aanwezig waar mogelijk nesten van algemene broedvogels, zoals de winterkoning of de heggemus, kunnen zitten. De bosschages en overige vegetatie in en rondom het plangebied bieden ook nestgelegenheid aan deze algemene soorten.

Indien nesten aanwezig zijn, mogen deze tijdens de broedperiode niet verwijderd of verstoord worden. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in het broedseizoen (circa maart tot en met juli¹) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn.

Vervolgstappen

Er moet nagegaan worden of er algemene broedvogels in het plangebied aanwezig zijn. Indien hier sprake van is, mogen deze niet verwijderd of verstoord worden zolang deze in gebruik zijn.

2.3.3 Zoogdieren – vleermuizen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vleermuizen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.3 Overzicht van waargenomen vleermuizen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 2,5 km) (NDFF, 2018-2022).

Soort	Beschermingsregime
	Artikel 11.46 Bal
Baardvleermuis	X
Gewone dwergvleermuis	X
Gewone grootoorvleermuis	X
Laatvlieger	X
Rosse vleermuis	X
Ruige dwergvleermuis	X
Watervleermuis	X

Voor vleermuizen zijn drie functies van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn. Dit zijn verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Foerageergebieden en vliegroutes zijn alleen beschermd als deze van essentieel belang zijn voor het functioneren van de verblijfplaats, zogenaamde essentiële foerageergebieden en essentiële vliegroutes. Deze drie onderdelen (verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied) worden hieronder nader beschouwd.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen kunnen hun verblijfplaats in gebouwen of bomen (of beide) hebben. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

Ten westen van het plangebied staan twee bomen met spechtholtes en los schors, die daardoor mogelijk als verblijfplaats gebruikt kunnen worden door vleermuizen. Deze bomen staan naast de aanwezige wandelroute. Het voornemen zelf heeft geen direct effect op deze bomen. Verstoring van deze bomen kan echter ook leiden tot het verloren gaan van de functie als verblijfplaats en is hierom ook niet toegestaan. Het betreft hierbij met name verstoring door verlichting, wat kan worden veroorzaakt door bouwbelichting of, in de gerealiseerde fase, lantaarnpalen. Gedurende de werkzaamheden kan hier rekening worden gehouden door tussen zonsondergang en zonsopkomst de bouwbelichting uit te zetten. In de realisatiefase dienen lantaarnpalen van amberverlichting

¹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

worden voorzien. Indien deze maatregelen worden getroffen is er geen sprake van een overtreding. Indien effecten op de bomen niet voorkomen kunnen worden, is nader onderzoek naar het gebruik van de bomen als verblijfplaats noodzakelijk. Foto's van de bomen zijn weergegeven in Figuur 2.13, de locaties van de bomen zijn weergegeven in Figuur 2.14.

Figuur 2.13 In de boom links zijn boomholtes zichtbaar, in de boom rechts is loshangend schors dat als verblijfplaats kan dienen

Binnen het plangebied is geen sprake van bebouwing dat door het voornemen wordt gesloopt of aangepast, noch zal er sprake zijn van andere vormen van verstoring zoals belichting omdat er geen sprake zal zijn van aanpassingen op het erf van Bovenstraat 88. Effecten op gebouwbewonende vleermuizen zijn uitgesloten.

Essentiële vliegroutes

Vliegroutes van vleermuizen betreffen (vaak) lijnvormige elementen in het landschap die als verbinding tussen verblijfplaatsen en foerageergebied fungeren.

Buiten de westelijke rand van het plangebied, in dezelfde lijn waar de eerder benoemde mogelijk geschikte verblijfplaatsen in bomen aanwezig zijn, vormen de bomen een lijn die kan dienen als vliegroute. Deze route wordt niet direct getroffen door het voornemen, aangezien geen bomen gekapt worden. Eventuele effecten door het voornemen betreffen hierbij met name verstoring door verlichting, wat kan worden veroorzaakt door bouwbelichting of, in de gerealiseerde fase, lantaarnpalen. Gedurende de werkzaamheden kan hier rekening worden gehouden door tussen zonsondergang en zonsopkomst de bouwbelichting uit te zetten. In de realisatiefase kan lichtverstoring worden voorkomen door geen lantaarnpalen te plaatsen of om deze lantaarnpalen van amberverlichting te voorzien. Indien deze maatregelen worden getroffen is er geen sprake van een overtreding. Indien effecten niet voorkomen kunnen worden, inclusief wanneer er mogelijk toch sprake is van de kap van bomen, is nader onderzoek naar het gebruik van de structuur als (essentiële) vliegroute noodzakelijk. In Figuur 2.14 is de mogelijke vliegroute op een kaart weergegeven.

Figuur 2.14 De locaties van de bomen met mogelijke functie als vleermuisverblijfplaats, en de mogelijke vliegroute. Bron ondergrond: Qgis,2023

Essentieel foerageergebied

Foerageergebied van vleermuizen betreft locaties waar vleermuizen hun voedsel verzamelen. Dit kunnen uiteenlopende gebieden zijn, zoals wateren of bosranden.

Het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit agrarisch land waar weinig dekking aanwezig is, hierdoor is er nauwelijks geschikt foerageergebied aanwezig voor vleermuizen, het betreft hierbij met name de watergangen aan de westelijke kant van het plangebied. Geschikter foerageergebied is aanwezig in het recreatiegebied en het verderop gelegen bos. Er is geen sprake van essentieel foerageergebied binnen het plangebied

2.3.4 Zoogdieren – overige zoogdieren

Tabel 2.4 Overzicht van waargenomen zoogdieren in de omgeving van het plangebied (met een straal van 2,5 km) (NDF, 2018-2023).

Soort	Beschermingsregime		
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde zoogdieren
Boommarter		X	
Bunzing		X	
Eekhoorn		X	
Steenmarter		X	
Bosmuis			X
Egel			X
Haas			X
Huisspitsmuis			X
Konijn			X
Ree			X
Rosse woelmuis			X
Woelrat			X

De wezel komt niet uit de bureaustudie. De soort is echter wel meegenomen in de toetsing in verband met geschikt leefgebied in de omgeving van het plangebied.

Boommarter

De boommarter leeft bij voorkeur in bosschages, maar kan ook voorkomen in kleinschalig cultureel landschap en wordt soms zelfs waargenomen in de bebouwde kom. Het eten bestaat uit insecten, vogels en eieren, kleine zoogdieren en aas en af en toe een eekhoorn (Zoogdierverseniging, z.d.a), verblijfplaatsen zijn met name in boomholtes maar kunnen ook in aanwezig zijn in hopen, burchten en in bebouwing. Binnen het plangebied vormen alleen de konijnenhopen (in de eerder benoemde houtwal) mogelijk geschikte verblijfplaatsen voor de boommarter. De foerageermogelijkheden (de betreffende konijnen) binnen het plangebied zijn echter voor de boommarter te beperkt om als geschikt leefgebied te functioneren. Geschikt leefgebied is met name aanwezig in het recreatiegebied ten westen van het plangebied. De aanwezigheid van verblijfplaatsen of (essentieel) foerageergebied van de boommarter in het plangebied is uitgesloten. De locatie van de houtwal is weergegeven in Figuur 2.15, een foto van de houtwal is weergegeven in Figuur 2.16.

Bunzing

De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetaties. Als dagrustplaats maakt de bunzing gebruik van konijnenhopen, takken- en steenhopen. Het voedsel van de bunzing bestaat uit kleine zoogdieren, vogels, vogeleieren, reptielen, amfibieën, insecten en fruit (Zoogdierverseniging, z.d.b). De sloten en de houtwal vormen geschikt leefgebied voor de bunzing: in de sloten aan zowel de oostelijke als aan de westelijke kant is een hoge mate aan bruine rattenhopen aanwezig, die sporen van activiteit tonen, en de konijnen in de houtwal vormen ook geschikt voedsel. Beide soorten maken verblijfplaatsen die ook geschikt kunnen zijn voor de bunzing. Verbindingen met andere geschikte leefgebieden zijn ook aanwezig, met de houtwallen ten noorden van het plangebied en vooral het recreatiegebied ten westen van het plangebied. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van de bunzing in het plangebied kan niet worden uitgesloten. Er dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar deze soorten. In het onderstaande tekstkader zijn de vervolgstappen aangegeven. In Figuur 2.15 zijn de locaties van de houtwal en de geschikte sloten weergegeven, in de Figuur 2.16 en Figuur 2.17 zijn foto's van de houtwal en een van de sloten weergegeven.

Wezel

Wezels leven bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschap maar verder in veel verschillende biotopen. Ze zoeken graag dekking in bosschages, houtstapes of heggen. Een wezel leeft hoofdzakelijk op muizen (Zoogdierverseniging, z.d.e). De sloten en de houtwal vormen geschikt leefgebied voor de wezel: in de sloten aan zowel de oostelijke als aan de westelijke kant is is een hoge mate aan bruine rattenhopen aanwezig. Hoewel konijnen een forse prooi zijn voor de wezel, zijn waarnemingen van predatie op konijnen door wezels bekend. Zowel de bruine rat als het konijn maken verblijfplaatsen die geschikt kunnen zijn voor de wezel. Verbindingen met andere geschikte leefgebieden zijn ook aanwezig, met de houtwallen ten noorden van het plangebied en vooral het recreatiegebied ten westen van het plangebied. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van de wezel in het plangebied kan niet worden uitgesloten. Er dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar deze soorten. In het onderstaande tekstkader zijn de vervolgstappen aangegeven. In Figuur 2.15 zijn de locaties van de houtwal en de geschikte sloten weergegeven, in de Figuur 2.16 en Figuur 2.17 zijn foto's van de houtwal en een van de sloten weergegeven.

Vervolgstappen

Onderzoek moet uitgevoerd worden naar de bunzing en wezel volgens de handreiking van Noord-Brabant. Dit betekent dat er eerst nader veldonderzoek gedaan moet worden om aan te tonen of de wezel en bunzing in het gebied voorkomen. Dit kan door middel van het inzetten van cameravallen gedurende een onderzoeksperiode van 6 weken (15 maart-1 september) of 12 weken (1-september-15 maart). Daarna moet er gekeken worden wat voor effect de maatregelen hebben op de soorten. Wanneer de maatregelen kunnen leiden tot het overtreden van een verbodsbepaling kan in de eerste plaats gekeken worden of de schade geminimaliseerd en functies gecompenseerd kunnen worden door, door tijdens de uitvoering van de maatregelen een aantal mitigerende maatregelen in acht te nemen.

Eekhoorn

Eekhoorns komen voornamelijk in het bos voor, maar ook komen ze in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van het bos voor (Zoogdierverseniging, z.d.). Tijdens het terreinbezoek is er een eekhoorn op de grens van het recreatiegebied, buiten het plangebied, waargenomen. Binnen het plangebied zelf is geen geschikt leefgebied aanwezig voor de eekhoorn. Negatieve effecten van het voornemen op de eekhoorn zijn uitgesloten.

Steenmarter

De steenmarter is voornamelijk te vinden in de nabijheid van dorpen, boerderijen of in steden. De aanwezigheid van groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen zijn van belang (Zoogdierverseniging, z.d.d). Binnen het plangebied vormen de konijnenholen mogelijk geschikte verblijfplaatsen voor de steenmarter. De foerageermogelijkheden (de betreffende konijnen) binnen het plangebied zijn echter voor de steenmarter te beperkt om als geschikt leefgebied te functioneren, waardoor er geen noodzaak is voor steenmarters om deze hollen als verblijfplaats te gebruiken. De bebouwing in de Bovenstraat 88 is ook geïnspecteerd op mogelijke aanwezigheid van (steen)marters, waarbij er geen sporen van aanwezigheid zijn aangetroffen. Geschikt leefgebied is met name aanwezig in het recreatiegebied ten westen van het plangebied. De aanwezigheid van verblijfplaatsen of (essentieel) foerageergebied van de steenmarter in het plangebied is uitgesloten. De locatie van de houtwal is weergegeven in Figuur 2.15, een foto van de houtwal is weergegeven in Figuur 2.16.

Figuur 2.15 Geschikte leefgebieden voor de bunzing en de wezel. In de oevers van de watergangen zitten bruine ratten, in de houtwal zijn konijnen aanwezig. Bron onderlaag: Qgis, 2023

Figuur 2.16 De houtwal waarin de konijnen zich begeven

Figuur 2.17 Eén van de sloten binnen het plangebied waar ratten actief zijn

Vrijgestelde soorten zoogdieren in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

Er is binnen het plangebied biotoop aanwezig voor algemeen voorkomende soorten als de egel, het konijn en de bruine rat. De werkzaamheden kunnen negatieve effecten op deze soorten hebben. Binnen de provincie Noord-Brabant geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is voor deze soorten de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.7 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

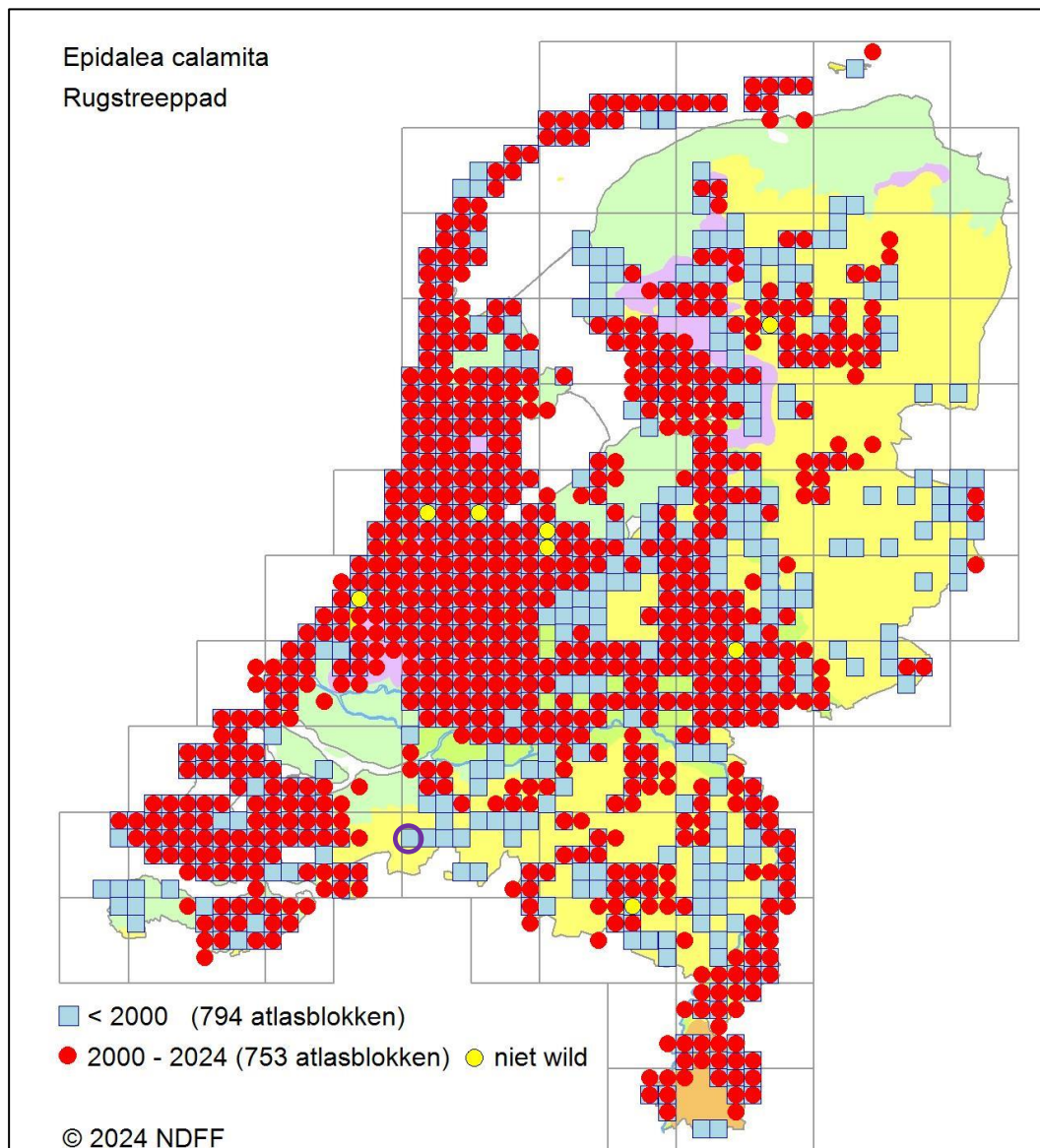
2.3.5 Amfibieën

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van amfibieën in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.5 Overzicht van waargenomen amfibieën in de omgeving van het plangebied (met een straal van 2,5 km) (NDFP, 2018-2023).

Soort	Beschermingsregime		Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde zoogdieren
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	
Bruine kikker			X
Groene kikker			X
Kleine watersalamander			X

Het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit agrarische percelen. Deze percelen worden intensief beheerd en vormen geen geschikt landbiotoop voor beschermde amfibieën. Ook zijn in de regio geen waarnemingen bekend van soorten zoals de rugstreeppad, zie ook Figuur 2.18. De watergangen in het plangebied bestaan uit zeer voedselrijk water. Dit vormt geen geschikt voortplantingsbiotoop voor beschermde amfibieën. De aanwezigheid van beschermde amfibieën is uitgesloten.

Figuur 2.18 De verspreiding van de rugstreeppad in Nederland, met paars omrand de globale ligging plangebied (Verspreidingsatlas, 2024)

Vrijgestelde amfibieën in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

De watergangen binnen het plangebied kunnen geschikt zijn voor algemene soorten zoals de groene kikker en kleine watersalamander. Binnen de provincie Noord-Brabant geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is voor deze soorten de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.7 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.6 Insecten

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van insecten in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.6 Overzicht van waargenomen insecten in de omgeving van het plangebied (met een straal van 2,5 km) (NDFD, 2018-2023).

Soort	Beschermingsregime	
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX
Grote vos		X

De grote vos heeft als waardplanten voornamelijk iep, maar ook zoete kers, populier en sommige wilgensoorten (De Vlinderstichting, z.d.). Tijdens het terreinbezoek zijn deze soorten niet waargenomen, waardoor het voorkomen van de soort in het plangebied is uitgesloten.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde insecten niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

2.3.7 Zorgplicht

In het plangebied kunnen de egel, konijn, bruine rat, groene kikkers en de kleine watersalamander aanwezig zijn. Deze soorten zijn vrijgesteld van de vergunningsplicht voor de Ow in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor deze soorten, net als alle overige in het wild levende dieren en planten, de zorgplicht (zie bijlage 1). Dit houdt in dat tijdens de werkzaamheden zo veel mogelijk negatieve effecten op aanwezige natuurwaarden dienen te worden voorkomen dan wel te worden beperkt.

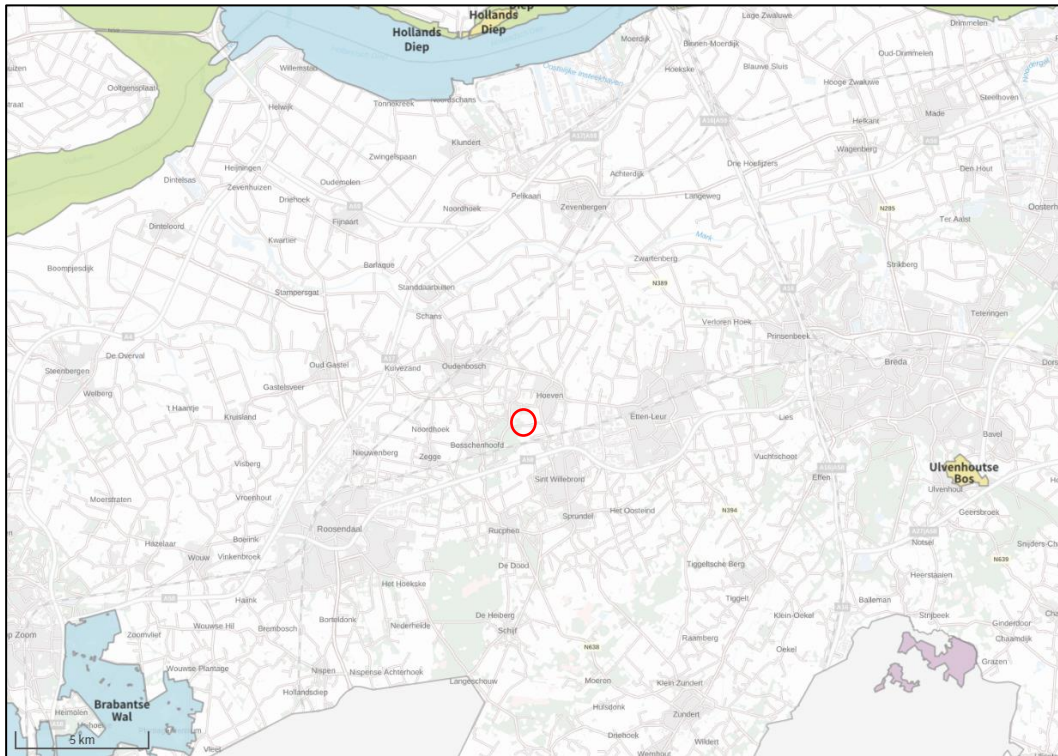
De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten worden gegarandeerd. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 2.7.

Tabel 2.7. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	Voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het plangebied kort maaien. Werken buiten de kwetsbare periode van de soorten, uitvoeren van werkzaamheden in een richting die vluchtmogelijkheden biedt.
Amfibieën	Werken in de richting van een vluchtmogelijkheid bij het dempen van de watergang. Het dempen zelf mag niet uitgevoerd worden bij temperaturen onder de 5 graden Celsius.

2.4 Natura 2000

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, Hollandsdiep, ligt op 12,3 km afstand ten noorden van het plangebied. Dit gebied is aangewezen op basis van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. Dit gebied is niet stikstofgevoelig. Binnen een straal van 20 km liggen nog twee andere Natura 2000-gebieden (zie Figuur 2.19). Het betreft het Ulvenhoutse Bos dat op 15,5 km ligt van het plangebied. Dit gebied is aangewezen op basis van de Habitatrichtlijn. Verder ligt het Natura 2000-gebied de Brabantse Wal op 16,5 km van het plangebied. Dit gebied is aangewezen op basis van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. Beide gebieden zijn stikstofgevoelig.

Figuur 2.19 Ligging Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied in Hoeven (rode cirkel). Bron: AERIUS-calculator

Bij voorliggend planvoornemen is er zowel sprake van een realisatiefase als gebruiksfase. Er kan daardoor sprake zijn van zowel tijdelijke als permanente effecten.

De Natura 2000-gebieden liggen buiten het invloedsgebied van alle storingsfactoren, zoals bijvoorbeeld verdroging of geluid- en lichtverstoring, met uitzondering van verzuring en vermisting. Gezien de afstand tot stikstofgevoelige habitattypen in de Natura 2000-gebieden en de voorgenomen werkzaamheden zijn effecten als gevolg van vermisting en verzuring door stikstofdepositie tijdens de realisatie- en gebruiksfase niet op voorhand uit te sluiten.

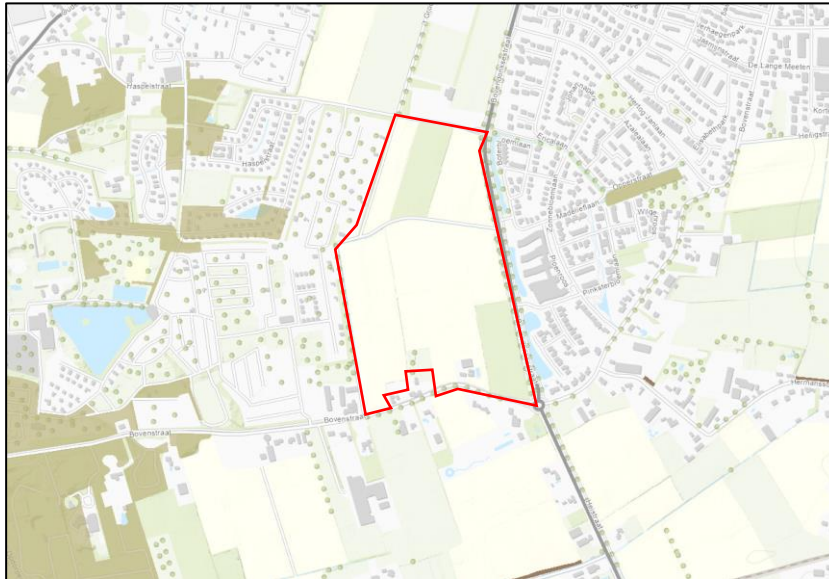
Voor de mogelijke effecten als gevolg van stikstofdepositie in de realisatie- en gebruiksfase dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd.

Vervolgstappen

Er dient een AERIUS-berekening voor de aanlegfase en gebruiksfase te worden opgesteld.

2.5 NNB (Natuurnetwerk Brabant)

In het plangebied is geen NNB-gebied aanwezig. Van directe aantasting van NNB door ruimtebeslag is hierom geen sprake. Het dichtstbijzijnde NNB-gebied bevindt zich op 130 meter ten westen van het plangebied. Dit gebied heeft als beheertype Droog bos met Productie (N16.03). In de provincie Noord-Brabant dient rekening gehouden te worden met externe werking op NNB-gebieden. De afstand tussen het NNB en het plangebied is zodanig groot dat externe effecten op het NNB-gebied worden uitgesloten, er is geen sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB. Het plangebied met omliggende NNB-gebieden is weergegeven in Figuur 2.20.

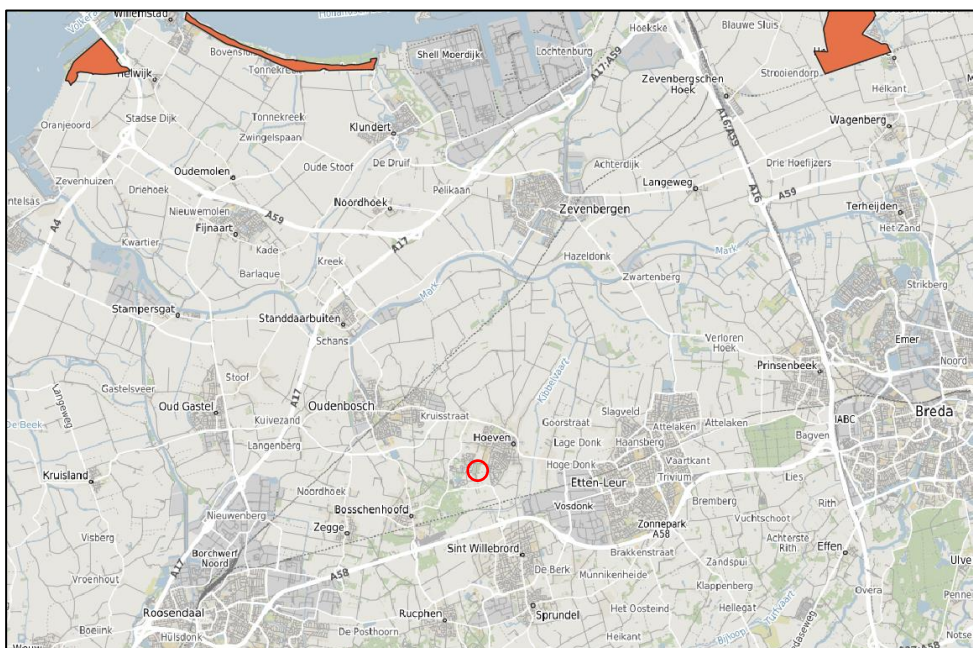
Figuur 2.20 Ligging van het plangebied ten opzichte van het NNB. Bron: Provincie Noord-Brabant Maps Arcgis, versie 2023

2.6 Overig provinciaal beleid Noord-Brabant

De provincie Noord-Brabant hanteert extra provinciaal beleid op het gebied van natuurbescherming, verdeeld over de Rust en foerageergebieden voor ganzen en smieten, en de Groenblauwe mantel.

2.6.1 Rust en foerageergebieden voor ganzen en smienten

Rust en foerageergebieden voor ganzen en smienten zijn aangewezen gebieden waar trekkende en overwinterende ganzen en smienten kunnen rusten en foerageren. Het plangebied ligt niet in een rust- en foerageergebied voor ganzen en smienten. Het dichtstbijzijnde rust- en foerageergebied voor ganzen en smienten ligt op circa 12 kilometer ten noorden van het plangebied. Effecten op Rust en foerageergebieden voor ganzen en smienten. De omliggende gebieden zijn weergegeven in Figuur 2.21.

Figuur 2.21 Ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van Rust en foerageergebied van ganzen en smienten. (bron: QGIS, 2023)

Op basis van het terreinbezoek zijn de huidige natuurwaarden in het plangebied vastgesteld. Deze natuurwaarden zijn onder te verdelen in diverse biotopen. De aanwezige biotopen en mogelijkheden voor het realiseren van nieuwe biotopen zijn weergegeven in respectievelijk tabel 2.8 en 2.9. Deze tabellen vormen een aanknopingspunt voor het behoud en de ontwikkeling van de natuurwaarden bij de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling.

Tabel 2.8. Kansen voor bestaande natuurwaarden in het voorgenomen plan.

Aanwezige biotoop	Belangrijkste functies voor flora en fauna	Mogelijkheden voor vergroten, verbeteren en verbinden.
Watergangen	Habitat voor vissen, amfibieën, libellen, waterplanten.	Kwaliteitsverbetering water en oevers mogelijk door gericht beheer en/of realisatie oevers met flauw talud.
Bomenrijen (tegen het plangebied)	Vliegrouete voor vleermuizen, nest/rustplaats voor vogels.	Bomenrijen uitbreiden naar het westen en aansluiten bij bestaande bomenrijen. Diversiteit in boomsoorten aanplanten en kiezen voor inheemse soorten.
Boschages	Schuilplaatsen van kleine zoogdieren, (nestplaatsen) voor vogels.	Gaat deels verloren. Afhankelijke van onderzoek naar voorkomende soorten gericht ontwerp te behouden/nieuw aan te planten groen.

Tabel 2.9. Mogelijk nieuw te ontwikkelen natuurwaarden.

Kansen nieuwe biotopen	Belangrijkste functies voor flora en fauna	Hoe te realiseren
Gebouwen	Nestgelegenheid gebouwgebonden vogels (mussen, zwaluwsoorten), verblijfplaatsen voor vleermuizen, vegetatie aan/op gebouw.	Natuurinclusief bouwen.
Aanleg (gezamenlijke) tuinen	Schuil- en foerageerplek voor (tuin)vogels en grondgebonden fauna, insecten, vlinders.	Ontwerp door deskundig ecologisch hovenier.
Vijvers/ poelen aanleggen	Creëren van biotoop voor vissen, libellen, amfibieën.	Ontwerp door een ecologisch deskundige of hovenier.
Kruidenrijke/ bloemrijke vegetaties, b.v. plantsoenen/ tuinen	Schuil- en foerageerplek voor (tuin)vogels en grondgebonden fauna, insecten (zoals vlinders).	Ontwerp door een deskundig ecologisch hovenier, gebruik van geschikte zaadmengsels.

3 Conclusie & advies

In dit hoofdstuk is per onderdeel de conclusie en het advies gegeven dat voortkomt uit de uitgevoerde natuurtoets.

3.1 Soortbescherming

Binnen het plangebied is geschikt biotoop aangetroffen voor beschermde soorten (Ow) waarvoor geen algemene vrijstelling geldt. Het gaat om soorten uit de volgende soortgroepen: algemene broedvogels, zoogdieren en vleermuizen. In tabel 3.1 zijn de conclusies ten aanzien van deze beschermde soorten opgenomen. De onderbouwing van de conclusies zijn beschreven in paragraaf 2.3 van voorliggende natuurtoets. Voor de overige soort(groep)en is beoordeeld dat vervolgstappen niet aan de orde zijn. Voor deze soorten en vrijgestelde soorten geldt wel de zorgplicht.

Tabel 3.1 Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort(groep)	Essentieel leefgebied in (directe omgeving van) plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Maatregelen?	Vergunning Ow aan de orde?
Vogels met een jaarrond beschermd nest	Mogelijk	Ja	Mogelijk	Mogelijk.
Vogels (algemene broedvogels)	Ja, nestgelegenheid in de houtwal	N.v.t.	Ja, zie tabel 3.2	Nee
Zoogdieren (diverse soorten vleermuizen) - verblijfplaatsen	Twee bomen geschikt als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen.	Nee	Ja, zie tabel 3.2	Nee, mits de maatregelen uit tabel 3.2 worden opgevolgd.
Zoogdieren (diverse soorten vleermuizen) – essentiële vliegroutes	Net buiten het plangebied ligt een bosrand dat mogelijk gebruikt kan worden als een vliegroute.	Nee	Ja, zie tabel 3.2	Nee, mits de maatregelen uit tabel 3.2 worden opgevolgd.
Zoogdieren buning en wezel	Geschikt foerageergebied en potentiële verblijfplaatsen aanwezig.	Ja	Ja, zie tabel 3.2	Mogelijk.
Vrijgestelde soorten egel, konijn, bruine rat	Konijnenhol en rattenholen in het plangebied aanwezig, ook is de mogelijkheid voor de egel in opgaande begroeiing.	Nee	Ja, zie tabel 3.3	Nee
Vrijgestelde soorten groene kikkers, kleine watersalamander	Mogelijk aanwezig in de watergangen.	Nee	Ja, zie tabel 3.3	Nee

In tabel 3.1 is aangegeven dat een overtreding van de Ow voor een aantal soorten op voorhand kan worden voorkomen door het treffen van maatregelen. Deze maatregelen zijn in tabel 3.2 uiteengezet. Door het nemen van deze maatregelen worden negatieve effecten voorkomen en zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

Tabel 3.2. Beschrijving maatregelen om overtreding van de Ow te voorkomen.

Soort(groep)	Maatregelen
Algemene broedvogels	Werken buiten het broedseizoen.
Vleermuizen	Geen verlichting schijnen of uitstralen op bomen met holtes en lijnvormige elementen in de omgeving.
Bunzing, wezel	Uitvoeren nader onderzoek volgens de Handreiking Kleine Marters.

3.1.1 Zorgplicht

Uit paragraaf 2.3.8 blijkt dat er in het plangebied soort(groep)en aanwezig (kunnen) zijn waarmee rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht voor soorten. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 3.3 en dienen te worden verwerkt in een ecologisch werkprotocol.

Tabel 3.3. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	Voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het plangebied kort maaien. Werken buiten de kwetsbare periode van de soorten, uitvoeren van werkzaamheden in een richting die vluchtmogelijkheden biedt.
Amfibieën	Werken in de richting van een vluchtmogelijkheid bij het dempen van de watergang. Het dempen zelf mag niet uitgevoerd worden bij temperaturen onder de 5 graden Celsius.

3.2 Natura 2000

In tabel 3.4 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde Natura 2000-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.4 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.4. Conclusies Natura 2000-gebieden.

	Natura 2000
Zijn er Natura 2000-gebieden aanwezig waarop effecten kunnen optreden?	Ja.
Treden er negatieve effecten op of zijn deze te verwachten?	Negatieve effecten door stikstofdepositie kunnen niet worden uitgesloten.
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Ja, er dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd

3.3 NNB

In tabel 3.5 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde NNB-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.5 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.5. Conclusies NNB-gebieden.

	NNB
Op welke afstand van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde NNB-gebied?	Op een afstand van circa 130 meter.
Is er sprake van toetsing van externe werking in de betreffende provincie?	Ja
Is er sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden of is dit te verwachten?	Nee
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Nee
Afstemming met het bevoegd gezag aan de orde?	Nee

3.4 Overig provinciaal beleid Noord-Brabant

Het voornemen heeft geen effect Rust en foerageergebieden voor ganzen en smienten. Ook zijn er geen effecten van het voornemen op de Groenblauwe mantel.

3.5 Beschermde houtopstanden Ow

Indien er wel sprake is van kap of aantasting bij de aanleg van verbindingen naar het plangebied, is een nadere toetsing beschermde houtopstanden noodzakelijk. Indien er geen sprake is van kap of aantasting zijn de Beschermde houtopstanden niet van toepassing.

3.6 Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

In tabel 3.6 en 3.7 zijn de kansen voor het behoud en/of vergroten/verbeteren/verbinden van de natuurwaarden bij voorliggende planvoornemen uiteengezet.

Tabel 3.6. Kansen voor bestaande natuurwaarden in het voorgenomen plan.

Aanwezige biotoop	Belangrijkste functies voor flora en fauna	Mogelijkheden voor vergroten, verbeteren en verbinden.
Watergangen	Habitat voor vissen, amfibieën, libellen, waterplanten	Kwaliteitsverbetering water en oevers mogelijk door gericht beheer en/of realisatie oevers met flauw talud.
Bomenrijen (tegen het plangebied)	Vliegroute voor vleermuizen, nest/rustplaats voor vogels.	Bomenrijen uitbreiden naar het westen en aansluiten bij bestaande bomenrijen. Diversiteit in boomsoorten aanplanten en kiezen voor inheemse soorten.
Boschages	Schuilplaatsen van kleine zoogdieren, (nestplaatsen) voor vogels	Gaat deels verloren. Afhankelijke van onderzoek naar voorkomende soorten gericht ontwerp te behouden/nieuw aan te planten groen.

Tabel 3.7. Mogelijk nieuw te ontwikkelen natuurwaarden.

Kansen nieuwe biotopen	Belangrijkste functies voor flora en fauna	Hoe te realiseren
Gebouwen	Nestgelegenheid gebouwgebonden vogels (mussen, zwaluwsoorten), verblijfplaatsen voor vleermuizen, vegetatie aan/op gebouw.	Natuurinclusief bouwen.
Aanleg (gezamenlijke) tuinen	Schuil- en foerageerplek voor (tuin)vogels en grondgebonden fauna, insecten, vlinders.	Ontwerp door deskundig ecologisch hovenier.
Vijvers/ poelen aanleggen	Creëren van biotoop voor vissen, libellen, amfibieën.	Ontwerp door een ecologisch deskundige of hovenier.
Kruidenrijke/ bloemrijke vegetaties, b.v. plantsoenen/ tuinen	Schuil- en foerageerplek voor (tuin)vogels en grondgebonden fauna, insecten (zoals vlinders).	Ontwerp door een deskundig ecologisch hovenier, gebruik van geschikte zaadmengsels.

Literatuurlijst

BIJ12, 2017. De buizerd *Buteo buteo*. Versie 1.0, 2017.

De Vlinderstichting. (z.d.). Vlinder: grote vos / *Nymphalis polychloros*.
<https://www.vlinderstichting.nl/vlinders/overzicht-vlinders/details-vlinder/grote-vos>

De Zoogdierverseniging. (z.d.-a). *Boommarter*. <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/boommarter>

De Zoogdierverseniging. (z.d.-b). *Bunzing*. <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/bunzing>

De Zoogdierverseniging. (z.d.-c). *Eekhoorn*. <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/eekhoorn>

De Zoogdierverseniging. (z.d.-d). *Steenmarter*. <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/steenmarter>

De Zoogdierverseniging. (z.d.-e). *Wezel*. <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/wezel>

Vogelbescherming Nederland. (z.d.-a). *Buizerd*. Vogelbescherming. <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/buizerd>

Vogelbescherming Nederland. (z.d.-b). *Gierzwaluw*. Vogelbescherming.
<https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/gierzwaluw>

Vogelbescherming Nederland. (z.d.-c). *Huismus*. Vogelbescherming. <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/huismus>

Vogelbescherming Nederland. (z.d.-d). *Roek*. Vogelbescherming. <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/roek>

Vogelbescherming Nederland. (z.d.-e). *Steenuil*. Vogelbescherming. <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/steenuil>

Overig

NDFP

AERIUS-calculator, versie 2023

www.vlinderstichting.nl

www.zoogdierverseniging.nl

Verspreidingsatlas

Bijlage 1 Wettelijk kader

In deze bijlage staat een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving; de Omgevingswet (Ow) en het beleidskader. Naast bescherming vanuit de Ow zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuur netwerk Nederland' (hierna NNN). De aanwijzing en bescherming van het NNN gebeurt in de Omgevingsverordening.

Ow - Algemeen

De Ow is op 1 januari 2024 in werking getreden. De Ow beschermt:

- De Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn in het kader van het Europees natuurbeleid (gebiedsbescherming)
- De planten- en diersoorten (onderdeel soortbescherming)
- Bos en houtopstanden (onderdeel houtopstanden).

Veel verantwoordelijkheden en bevoegdheden liggen bij de provincies. Er zijn hierop wel uitzonderingen waarvoor het ministerie van LNV bevoegd gezag is. Dit betreft onder andere de aanleg en uitbreiding van hoofdwegen, landelijke spoorwegen, hoofdvaarwegen, primaire waterkeringen, militaire terreinen en oefengebieden, militaire luchthavens, Schiphol en overige burgerluchthavens, het landelijke gastransportnet, hoogspanningsverbindingen van tenminste 220 kV, activiteiten van buitenlandse mogendheden en activiteiten namens een lid van het Koninklijk Huis. LNV is ook bevoegd gezag voor ruimtelijke ingrepen in de Exclusieve Economische Zone (EEZ) en voor Windenergie op zee (kavelbesluiten).

Gemeenten kunnen een loketfunctie hebben. Het is mogelijk om een natuurvergunning 'aan te haken' bij de omgevingsvergunning, maar dit hoeft niet. De Ow richt zich op bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden.

Ow - Soortbescherming

In de Ow is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie geldt een vergunningsplicht bij verschillende schadelijke handelingen die zijn vermeld in artikel 11.37, 11.46 en 11.54 Bal van de Ow. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- 1) Vogels (artikel 11.37 Bal);
- 2) Strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal);
- 3) Andere soorten (artikel 11.54 en bijlage IX, onder A en onder B Bal).

Soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 11.37 Bal, Ow)

Het beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn is vastgelegd in artikel 11.37 e.v.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het is mogelijk om omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aan te vragen het optreden van schadelijke handelingen. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Vogelrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 1: 'in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid' (dit is dus strenger dan voor soorten van de Habitatrichtlijn en de andere soorten);
- Er is geen verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal, Ow)

Deze categorie bestaat uit Europees beschermde soorten. De schadelijke handelingen zijn vastgelegd in artikel 11.46 Bal e.v.:

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrictlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrictlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder de Ow is het mogelijk om voor strikt beschermde soorten zoals opgenomen in artikel 11.46 Bal bij ruimtelijke ontwikkelingen te werken volgens een door de Minister goedgekeurde gedragscode. Hierbij geldt een vrijstelling van de vergunningsplicht bij schadelijke handelingen uit artikel 11.46 Bal.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten zoals opgenomen artikel 11.46 Bal van de Ow bij het optreden van schadelijke handelingen een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit worden aangevraagd. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Habitatrictlijn.
Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 3: 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten (artikel 11.54 Bal, Ow)

De categorie 'andere soorten' bestaat uit soorten zoals opgenomen in bijlage IX, onder A en onder B Bal van de wettekst. Dit zijn nationaal beschermde soorten. De schadelijke handelingen zijn vastgelegd in artikel 11.54 Bal e.v..

- Het is verboden:
- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
  - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
  - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Daarnaast geldt ook vrijstelling bij ruimtelijke projecten voor soorten die staan op besluit vrijgestelde soorten. Het hangt per provincie af welke soort is vrijgesteld van een vergunningsplicht bij schadelijke handelingen in artikel 11.54 Bal, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht (artikel 11.27 Bal) Deze zorgplicht is verder in deze bijlage nog toegelicht.

Indien de ‘andere soorten’ niet zijn vrijgesteld en daarmee als gevolg van het voornemen schadelijke handelingen in artikel 11.54 Bal optreden, dient een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten uit de categorie ‘andere soorten’ van de Ow bij het optreden van schadelijke handelingen een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit worden aangevraagd. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang h ‘in het algemeen belang’;
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Samenvatting gronden waarop een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit verleend mag worden per categorie beschermde soorten (artikel 311.37, 11.46 en 11.54 Bal).				
Vergunningsgronden		Artikel 11.37 Bal	Artikel 11.46 Bal	Artikel 11.54 Bal en bijlage IX
		Vogels	Strikt beschermde soorten	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	Ja	Ja	Ja
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	Ja	Ja	Ja
3	volksgezondheid en openbare veiligheid	Ja	Ja	Ja
	veiligheid van luchtverkeer	Ja	Nee	Ja
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	Ja	Ja	Ja
	ter bescherming van Flora en Fauna	Ja	Ja	Ja
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	Ja	Ja	Ja
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	Ja	Ja
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	Ja
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud (ook natuurbeheer), algemeen belang, bestendig gebruik	Nee	Nee	Ja

Zorgplicht

Er dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de zorgplicht zoals vastgelegd in artikel 11.27 Bal van de Ow. Deze zorgplicht houdt o.a. in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor in het wild levende dieren en planten, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht heeft betrekking op de gebieds- en op de soortbescherming. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
  - a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
  - b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
  - c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
1. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Ow - Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming is vastgelegd in artikel 11.1 tot en met 11.9 Bal van de Ow. Hierin wordt de aanwijzing en bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Hiermee zijn de verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, voor zover die betrekking hebben op gebiedsbescherming, geïmplementeerd in het Nederlands recht. De begrenzing van de Natura 2000-gebieden en de instandhoudingdoelstellingen voor die gebieden zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden. De instandhoudingdoelstellingen beschrijven voor de voor het gebied aangewezen habitattypen en soorten of een bepaalde ontwikkeling ervan gewenst is of dat het behoud ervan op het aanwezige niveau moet worden nagestreefd. Voor activiteiten of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Deze omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV.

Voortoets en Passende beoordeling

De Ow regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, ten aanzien van plannen en projecten en die mogelijke effecten hebben op de natuurlijke kenmerken van de gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelen die in de Natura 2000-gebieden van kracht zijn. De Ow maakt daarbij onderscheid in enerzijds plannen (plantoets) en anderzijds projecten (projecttoets).

Bij plannen en projecten in, of in de nabijheid (externe werking) van, een Natura 2000-gebied dienen de initiatiefnemers in een oriënterende fase (voortoets) te onderzoeken of het plan een significant negatief effect op de instandhoudingdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied kan hebben. Met externe werking wordt bedoeld dat ook activiteiten buiten het gebied de natuurwaarden in het gebied kunnen beïnvloeden. Indien na dit onderzoek niet kan worden uitgesloten dat de activiteit een significant negatief effect heeft, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd dan in de oriënterende fase in kaart te brengen wat de effecten van de activiteit kunnen zijn. Daarbij dienen ook, indien noodzakelijk, de mitigerende maatregelen te worden betrokken. Deze analyse heet een 'passende beoordeling'. Het bevoegd gezag toetst de passende beoordeling. Wanneer uit de passende beoordeling alsnog de zekerheid wordt verkregen dat de activiteit niet leidt tot significant negatieve effecten, kan de activiteit doorgang vinden. Wanneer uit de voortoets blijkt dat er wel kans is op een negatief effect, maar dit als niet significant kan worden gezien, kan eveneens, op basis van een verslechteringsstoets toestemming voor het uitvoeren van de activiteit worden verleend. Wanneer uit de passende beoordeling blijkt dat significante negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, kan het project alleen doorgang vinden op grond van de "ADC-criteria".

Dit betekent dat:

- A – alternatieve oplossingen voor het plan ontbreken;
- D – er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn, en
- C – de initiatiefnemer compenserende maatregelen vooraf en tijdig treft.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het nationaal beleid met betrekking tot de gebiedsbescherming van het Natuurnetwerk Nederland is opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De bescherming van het NNN staat nader uitgewerkt in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL). Hierin staan instructieregels voor de omgevingsverordening van de provincies. De bescherming werkt vervolgens door in de bestemmingsplannen van de gemeenten. De instructieregels uit het BKL verplichten de provincies tot:

- het aanwijzen van Natuurnetwerk Nederland gebieden en vaststelling geometrische begrenzing (artikel 2.44 lid 4 Ow en artikel 7.6 Bkl)
- het vastleggen van de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN-gebieden (actueel en potentieel) (artikel 7.7 Bkl)
- het stellen van regels in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de kenmerken en waarden van NNN-gebieden (artikel 7.8 Bkl, eerste lid)
- De regels die in de omgevingsverordening komen verzekeren in ieder geval dat (artikel 7.8 Bkl, tweede lid):
  - de kwaliteit en oppervlakte van het NNN-gebied niet achteruitgaan
  - de samenhang tussen de gebieden van het NNN wordt geborgd
  - tijdige compensatie van een bepaalde activiteit die negatieve gevolgen heeft

Wezenlijke waarden en kenmerken

Dit betreft de actuele en potentiële natuurwaarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied, met inbegrip van de omvang en de beoogde natuurkwaliteit alsmede de samenhang met andere natuurgebieden.

'Nee, tenzij'-principe

Het 'nee, tenzij'-principe (uit het Barro) vervalt onder de Omgevingswet. In het Bkl wordt niet langer gesproken over reële alternatieven en groot openbaar belang (als voorwaarde de of een voornemen met effect op NNN toch doorgang kan vinden). Volgens de Nota van Toelichting volgt echter uit het algemene zorgplichtartikel van 1.7 Ow dat:

- Negatieve gevolgen moet en worden voorkomen en beperkt
- Als dat niet of onvoldoende mogelijk is dan kan de activiteit alleen worden gerealiseerd als daarmee een zeker belang is gemoeid

In het Bkl staat dat negatieve gevolgen tijdig moeten worden gecompenseerd (art 7.8 lid 2 Bkl). Volgens de Nota van toelichting betekent dat niet dat de compensatie gereed moet zijn op het moment van de aantasting. Compensatie moet in ieder geval zijn geborgd. Kan in provinciale verordening nader worden ingevuld.

Het NNN is planologisch beschermd in de Provinciale Verordeningen. In de Verordening staat aangegeven aan welke voorwaarden bij ruimtelijke ingrepen in en langs het NNN moet worden voldaan. Daarin kan alsnog een "nee, tenzij-afweging" opgenomen zijn. Ook is het compensatiebeleid bij aantastingen van het Natuurnetwerk Nederland hierin opgenomen. De Rijkslijn zoals was verwoord in het SVIR en Barro dat er bij het NNN geen sprake is van externe werking kan ook in de provinciale omgevingsverordening worden vastgelegd.

Overige provinciale beschermde gebieden

Naast het NNN kunnen ook andere gebieden beschermd zijn op provinciaal niveau. Dit verschilt per provincie. Beschermde gebieden kunnen als volgt omschreven zijn:

- ecologische verbindingzones,
- weidevogelgebieden, ganzenfoerageergebieden, leefgebied weide- en akkervogels of rust- en foerageergebied ganzen en smienten,
- groene ontwikkelingszone of groenblauwe mantel of groene contour
- natuur/ bos- en natuurgebieden buiten NNN.

Ook deze gebieden kennen een vorm van een beschermingsregime, in sommige gevallen gelijk aan het NNN, soms in een lichtere vorm.

Provincies kunnen ook provinciale landschappen aanwijzen. De aanwijzing van de Bijzonder Provinciale Landschappen is verleend op grond van Artikel 2.44 lid 5 van de Ow (zie tekstkader). Ook deze gebieden kunnen een beschermingsregime hebben vastgelegd in de provinciale verordening.

Art. 2.44 lid 5 Ow

Gedeputeerde Staten kunnen gebieden gelegen buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als «bijzondere provinciale natuurgebieden», onderscheidenlijk «bijzondere provinciale landschappen».

Ow - Beschermd houtopstanden

De bescherming houtopstanden heeft (had vanuit de Boswet en Wet natuurbescherming) tot doel de oppervlakte bos in Nederland in stand te houden. Begin 20e eeuw kwam dit doel vooral voort uit de belangen van de houtproductie, maar gaandeweg is meer oog gekomen voor de andere functies die bossen en houtopstanden hebben, zoals klimatologische, landschappelijke en recreatieve functies.

Het begrip houtopstand wordt in de Omgevingswet gedefinieerd als zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend. De beperkingen uit de Wnb, dat het moet gaan om een oppervlakte grond van minstens 10 are of een rijbeplanting die meer dan twintig bomen is opgenomen in par. 11.3.1 Bal. Individuele bomen vallen dus niet onder het begrip 'houtopstand', en worden dus niet door de regels van het Bal beschermd. De gemeente kan deze bomen wel beschermen door regels hieromtrent op te nemen in het omgevingsplan.

Artikel 5.165b van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) bevat de opdracht om in het omgevingsplan een bebouwingscontour houtkap (voorheen bebouwde kom houtopstanden Wnb) aan te wijzen aansluitend aan stedelijk gebied. Deze aanwijzing werkt door in de toepassing van afdeling 11.3 van het Bal: binnen de bebouwingscontour geldt die afdeling niet.

De grens van de bebouwingscontour houtkap is niet hetzelfde als de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. De bebouwde kom grens in de Wegenverkeerswet wordt met een ander oogmerk bepaald en vastgesteld. Volgens een uitspraak van de rechtbank is het niet mogelijk om het hele grondgebied van de gemeente aan te wijzen als bebouwingscontour houtkap. De aard van het gebied is bepalend voor de vraag of het gebied kan aangewezen worden als bebouwde kom. De vaststelling van de grens van de bebouwde kom is van feitelijke aard: waar houdt de bebouwing op. De provincies zijn op grond van de gemeentewet bevoegd om in het kader van interbestuurlijk toezicht zo nodig maatregelen te treffen als een gemeente heeft verzuimd om de begrenzing van de bebouwingscontour houtkap vast te stellen, of deze heeft vastgesteld op een wijze die in strijd komt met het recht of het algemeen belang. Een begrenzing die is vastgesteld op grond van artikel 1 vijfde lid van de Boswet geldt ingevolge van het overgangsrecht overigens tevens als begrenzing van de bebouwingscontour houtkap voor de Ow. De begrenzing van de bebouwingscontour houtkap in de zin van de Ow dus niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwingscontour houtkap heeft vastgesteld, is het Bal overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Bescherming buiten de bebouwingscontour houtkap

De bescherming van houtopstanden is vastgelegd in paragraaf 11.3.1 en 11.3.2 Bal (artikel 11.111 t/m 11.133). De algemene regels over het vellen van houtopstanden uit het Bal zijn echter alleen van toepassing buiten de 'bebouwingscontour houtkap' zoals die is opgenomen in het omgevingsplan. In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is in bepaalde gevallen voor het vellen van een houtopstand een meldplicht en een herplantplicht toepasselijk (zie paragraaf 11.3.2 Bal):

- melding voor het vellen van een houtopstand (artikel 11.126 Bal).
- herplantplicht (artikel 11.129 Bal)

Bevoegd gezag is normaal gesproken GS (zie artikel 11.113 Bal) en in sommige situaties de minister van LNV (artikel 11.114 Bal en artikel 4.12 van het Omgevingsbesluit).

In de volgende gevallen geldt op grond van het Bal geen verplichting tot het melden en herbeplanten voor het vellen (art. 11.111, lid 2 Bal):

- periodiek vellen van griend- of hakhout;
- houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, én hetzij geen groter oppervlakte beslaan dan 10 are, hetzij ingeval van rijbeplanting, gerekend over het totaal aantal rijen, niet meer bomen omvatten dan 20;
- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom in de zin van de Ow;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
  - o wegbeplantingen;
  - o beplantingen langs waterwegen, en
  - o eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
  - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
  - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
  - zijn aangelegd na 1 januari 2013;
- vellen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel ten behoeve van Natura 2000;
- vellen ter uitvoering van een mitigerende of compenserende natuurmaatregel uit een Omgevingsvergunning-Natura 2000-activiteit, een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, een Tracébesluit of een omgevingsvergunning;
- vellen voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- vellen en herbeplanten dat plaatsvindt overeenkomstig een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Wel kan de gemeente in die gevallen regels opnemen in het omgevingsplan.

Bescherming binnen de bebouwingscontour houtkap

Houtopstanden waren tevens beschermd op grond van gemeentelijk regelgeving. Dit was vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en soms ook een bomenverordening van de betreffende gemeente. De Omgevingswet heeft gevolgen voor de Algemene plaatselijke verordening (APV) en de bomenverordening. Het kappen van een boom wijzigt de fysieke leefomgeving. Regels over de activiteit kappen moeten dus naar het Omgevingsplan.

Gemeenten kunnen zonder beperking in het Omgevingsplan regels stellen over houtopstanden binnen de bebouwingscontour houtkap en over de andere houtopstanden die in artikel 11.111, tweede lid Bal zijn genoemd (houtopstanden op erven en in tuinen, windschermen om boomgaarden etc.). Binnen de bebouwingscontour houtkap gelden namelijk uitsluitend de in het omgevingsplan gestelde regels over de kap van bomen (Stb. 2020, nr. 22, p. 157).

Bij voorgenomen kap van houtopstanden dient daarom ook altijd gekeken te worden naar deze bepalingen. Mogelijk kan uit deze bepalingen volgen dat voor de kap van een houtopstand een omgevingsvergunning nodig is welke bij de gemeente moet worden aangevraagd.

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

In deze bijlage wordt de methodiek beschreven die gehanteerd is tijdens het onderzoek naar de aanwezigheid en de toetsing van beschermde soorten, beschermde gebieden, beschermde houtopstanden en kansen voor natuurwaarden in het plangebied.

Soortbescherming

Het onderzoek naar beschermde soorten bestaat uit een bureaustudie, oriënterend terreinbezoek en effectbepaling.

Bureaustudie

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek is specifiek gekeken naar vogels (artikel 11.37 Bal) strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal) en 'andere' beschermde soorten (artikel 11.54 Bal en Bijlage IX). Bij vogels is met name speciale aandacht geschonken aan vogelsoorten met jaarrond beschermd nest. Bij werkzaamheden in watergangen/waterwegen is specifiek aandacht geschonken aan soorten van het aquatisch milieu. Bij werkzaamheden aan gebouwen is specifiek aandacht geschonken aan gebouwbewonende soorten. In voorliggende toetsing worden geen conclusies getrokken wat betreft de verwachte aanwezigheid van Rode Lijst-soorten in (de directe omgeving van) het plangebied.

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd². Hierbij is nagegaan of er in de periode 2019-2024 beschermde soorten zijn aangetroffen in een straal van 1 km rondom het plangebied. Daarnaast zijn indien relevant ook regionale bronnen en atlassen gebruikt. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. De resultaten van de bureaustudie geven een indicatie van de soorten die in het plangebied kunnen voorkomen.

Oriënterend terreinbezoek

Tijdens het oriënterend terreinbezoek is door middel van een fysieke inspectie gekeken naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en (sporen van) beschermde dieren. Daarnaast heeft een biotoopbeoordeling plaatsgevonden. Bij een biotoopbeoordeling wordt gekeken in hoeverre het aanwezige biotoop geschikt is voor beschermde soorten. Het betreft een deskundigenoordeel op basis van een biotopenscan. Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Effectbepaling

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het oriënterend terreinbezoek is bepaald of op voorhand (negatieve effecten op) beschermde soorten al dan niet kunnen worden uitgesloten en of vervolgstappen (soortgericht nader onderzoek) noodzakelijk zijn. Indien van toepassing is geadviseerd over de te volgen procedure in het kader van de natuurwetgeving.

Beschermde gebieden

In het kader van gebiedsbescherming zijn de volgende gebieden meegenomen:

- Natura 2000-gebieden;
- Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- Overige provinciaal beleid.

---

² Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFF (2023) op basis van een abonnement van Antea Group en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Op basis van een bureaustudie is de ligging van de gebieden ten opzichte van het plangebied in beeld gebracht. Hiervoor is gebruik gemaakt van onder andere AERIUS-calculator (versie 2023.2) (Natura 2000-gebieden) en de provinciale website en/of digitale atlas (NNN, overig provinciaal beleid). Op basis van de ligging en de voorgenomen ontwikkeling is (indien relevant) een effectbepaling uitgevoerd. Voor de effectbepaling is gekeken naar directe effecten als gevolg van ruimtebeslag. Indien van toepassing zijn ook mogelijke indirecte effecten bekeken. Hierbij kan gedacht worden aan verstoring door geluid, licht en trillingen en optische verstoring. In het kader van Natura 2000-gebieden is ook gekeken naar mogelijk effecten door een toename aan stikstofdepositie. Indien aan de orde is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. Hierbij kan gedacht worden aan een voortoets of passende beoordeling t.b.v. Natura 2000-gebieden. Of het doorlopen van een 'nee, tenzij-procedure' in het kader van mogelijke effecten op NNN-gebieden.

Beschermde houtopstanden Ow

Op basis van het planvoornemen en de ligging van het plangebied is onderzocht of er onder de Ow beschermde houtopstanden aanwezig zijn binnen het plangebied. Hierbij is gebruik gemaakt van de door de initiatiefnemer aangeleverde informatie over het planvoornemen, recente luchtfoto's en indien beschikbaar de begrenzing van de gemeentelijke bebouwde kom Ow. Indien onder de Ow beschermde houtopstanden aanwezig zijn in het plangebied, is getoetst of er sprake is van aantasting van beschermde houtopstanden. Indien er sprake is van aantasting van Ow beschermde houtopstanden is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Binnen een plan zijn vaak mogelijkheden/ kansen aanwezig voor het verhogen van de natuurwaarden (biodiversiteit). Indien dit van toepassing is op het voornemen, zijn hiervoor suggesties gedaan op basis van expert judgement.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1700 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ Oosterhout
Postbus 40
4900 AA Oosterhout

Copyright ©

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@antegroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

www.anteagroup.nl